

Tweede Kamer
Aan de leden van de vaste commissie voor SZW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Per email verzonden aan: cie.szw@tweedekamer.nl

DATUM

31 januari 2025

KENMERK

B20250131AB

BETREFT

Wetswijziging
Participatiewet spoor 1

BIJLAGEN

-

CONTACT

Aart Bertijn

TELEFOON

06-13204748

E-MAIL

abertijn@vgn.nl

Geachte leden van de vaste commissie voor SZW,

Begin maart 2025 staat het plenaire debat over het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans, spoor 1' op de agenda van de Tweede Kamer. De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) vraagt hierbij uw aandacht voor de participatie van mensen met een beperking.

De VGN wil dat mensen met een beperking onbeperkt mee kunnen doen in onze samenleving. Bij voorkeur op passende werkplekken midden in de samenleving. Ook al is er (nog) geen sprake van loonwaarde. Als opstap naar betaald werk. Dat gaat helaas niet altijd vanzelf, er is steun voor nodig vanuit de samenleving, de overheid, bedrijven en ook vanuit de professionele zorg.

Het voorliggende wetsvoorstel bevat een aantal concrete verbeteringen, richting een eenvoudiger en mensgerichtere Participatiewet. Deze verbeteringen bieden ook mensen met een beperking meer kansen. Toch hebben wij ook een aantal zorgen bij dit wetsvoorstel. De volgende drie verbetersuggesties brengen we graag onder uw aandacht:

1. Verruim de bijverdienregeling
2. Zonder ondersteuning geen participatieverplichting
3. Monitor de vrijheid op maatwerk

Ad 1: Verruim de bijverdienregeling

Veel mensen met een beperking zijn niet in staat om fulltime te werken. Vaak is 16 uur of minder per week tegen het minimumloon al een uitdaging. Omdat deze inkomsten worden verrekend met de uitkering, leidt dit nauwelijks tot een hoger inkomen. Momenteel mogen mensen met een medische arbeidsbeperking slechts 15% van het verdiende bedrag boven op de uitkering houden, waardoor werken voor deze groep nauwelijks loont.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

+31 (0)30 273 93 00
info@vgn.nl
vgn.nl

Juist omdat deze burgers vaak hun hele leven lang aangewezen zijn op de bijstand, vinden wij dat dit bijverdienpercentage moet worden verhoogd tot 25% en voor onbeperkte duur.

De huidige vrijstellingsperiode van 12 maanden (met de mogelijkheid tot jaarlijkse verlenging) is een goede stap, maar zorgt voor onzekerheid en extra belasting voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van bijstand. Zij moeten telkens opnieuw aantonen wat hun fysieke, verstandelijke, zintuiglijke beperking of niet-aangeboren hersenletsel is, terwijl deze beperkingen levenslang zijn. Naast ons pleidooi voor verhoging van het bijverdienpercentage naar 25% en het afschaffen van de jaarlijkse verlenging, vinden wij het idee van de Landelijke Cliëntenraad (LCR) voor een bufferbudget¹ ook een interessante gedachte.

Ad 2: Zonder ondersteuning geen participatieverplichting

Het wetsvoorstel introduceert een generieke participatieverplichting voor bijstandsgerechtigden. Als betaald werk (nog) niet haalbaar is, wordt verwacht dat mensen participeren in de maatschappij, een doelstelling die wij ondersteunen. Dit draagt bij aan de samenleving en vergroot hun arbeidsmarktvaardigheden, maar dit gaat niet vanzelf. Mensen met een beperking worden vaak overschat en overschatten ook zichzelf. Goede begeleiding en ondersteuning zijn essentieel om hun participatie stapsgewijs te vergroten en nieuwe faalervaringen te voorkomen.

Daarom moet het wetsvoorstel expliciet vermelden dat mensen met een beperking recht hebben op passende ondersteuning, inclusief de nodige tussenstappen. Deze ondersteuning moet aansluiten bij hun mogelijkheden en ontwikkeltempo en mag niet beperkt worden door maximale tijdstermijnen. Zonder deze ondersteuning mogen gemeenten geen participatieverplichting opleggen: bij een participatieplicht hoort ook een ondersteuningsplicht.

Ad 3: Monitor de vrijheid op maatwerk

In dit wetsvoorstel krijgen gemeenten (nog) meer ruimte om maatwerk te leveren aan hun burgers. Hier zitten positieve kanten aan, omdat dit gemeenten de mogelijkheid biedt om de maatregelen zo goed mogelijk af te stemmen op de ondersteuningsbehoefte van de burgers. Maar de realiteit is dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn om aan alle vragen optimaal tegemoet te komen, zeker in het ravijnjaar 2026. Gemeenten moeten keuzen maken.

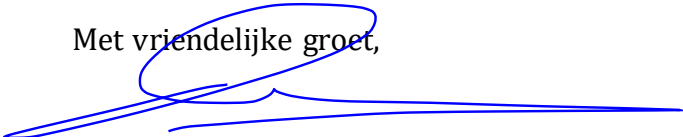
¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/bijverdienregels-zijn-achterhaald-lcr-pleit-voor-bufferbudget>

Dit leidt tot het risico dat er grote verschillen ontstaan in het ondersteuningsaanbod voor mensen met een beperking.

Het is onrechtvaardig en onwenselijk dat de woonplaats bepalend is voor de ontwikkelmogelijkheden en de mate waarin mensen met een beperking kunnen participeren en meedoen in de maatschappij. Daarom moet de wijze waarop gemeenten invulling geven aan het geboden maatwerk landelijk worden gemonitord, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Uiteraard zijn we van harte bereid een nadere toelichting op deze brief te geven of andere vragen te beantwoorden. Daarvoor kunt u contact opnemen met Stijn Verbruggen, coördinator Public Affairs, via sverbruggen@vgn.nl of 06-15862082.

Met vriendelijke groet,

Theo van Uum
Directeur